

Poznań, dnia 26 maja 2014 roku

PROTOKÓŁ

z posiedzenia komisji habilitacyjnej, powołanej w dniu 3 grudnia 2013 roku przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów, na podstawie art. 18a ust. 5 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 r., nr 65, poz. 595, Dz. U. z 2005 r., nr 164, poz. 1365, Dz. U. z 2011 r., nr 84, poz. 455) w sprawie **przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dra Janusza Sikorskiego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie językoznawstwo.**

W dniu 26 maja 2014 r. podczas wideokonferencji zebrała się w sprawie przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dra Janusza Sikorskiego Komisja w składzie:

prof. dr hab. Elżbieta Mańczak-Wohlfeld, UJ (przewodnicząca komisji), **dr hab. Janusz Taborek**, prof. nadzw. UAM (sekretarz komisji), **dr hab. Artur Tworek**, UWŕ (recenzent), **dr hab. Zenon Weigt**, prof. nadzw. UL (recenzent), **prof. dr hab. Izabela Prokop**, UAM (recenzent), **dr hab. Zofia Berdychowska**, prof. nadzw. UJ (członek komisji), **dr hab. Beata Mikołajczyk**, prof. nadzw. UAM (członek komisji).

Komisja zapoznała się z dostarczonym materiałem, na który złożyły się recenzje, autoreferat dra Janusza Sikorskiego oraz jego dorobek naukowy, w tym przedłożona monografia habilitacyjna. Stwierdzono, że wszystkie recenzje sporządzone w tym przewodzie spełniają kryteria wskazane w Ustawie, i że **wszystkie przedstawiają jednoznacznie pozytywną ocenę dorobku naukowego Habilitanta.**

Recenzenci zwracają uwagę na wysoką ilościowo ocenę osiągnięć naukowo-badawczych Habilitanta. Prof. Izabela Prokop wskazuje na dorobek naukowy obejmujący „29 artykułów opublikowanych oraz trzy artykuły (...) w druku”, przy czym zdaniem dra hab. Artura Tworka „tak zwane ‘publikacje w druku’ nie są [...] publikacjami”, a ich „wpisywanie [...] do takiego spisu [...] jest nie do zaakceptowania”. Recenzent zauważa także, że „[z]decydowana większość” artykułów „napisana została po polsku, jedynie 5 po niemiecku i jeden po angielsku. Tylko jeden artykuł wydany został poza granicami Polski.”

Według prof. Zenona Weigta do trzech głównych obszarów zainteresowań Habilitanta należą „teoretyczna i praktyczna fonetyka, teoria i praktyka translacji oraz przekłady literackie”, a prof. Izabela Prokop wyróżnia ponadto badania stylistyczne, który to „zakres badawczy wydaje się szczególnie istotny, gdyż wciąż jeszcze językoznawcze badania nad stylem są niezbyt liczne”. Dla dra hab. Artura Tworka na uwagę zasługują – poza artykułami „przy-

czynkami” – teksty „poświęcone rzadko podejmowanej problematyce dubbingu” oraz „humoru językowego”.

Wykonane przez dra Janusza Sikorskiego tłumaczenia „świadczą o intensywności dorobku naukowego” oraz „o dużej aktywności tłumaczeniowej Habilitanta i należy uznać je w dorobku naukowym” – pisze prof. Zenon Weigt. Dr hab. Artur Tworek także podkreśla, iż „[w]yjatkową pozycję w dorobku Habilitanta zajmują [...] przekłady [...] tak uznanych autorów jak Ulrich Plenzdorf, Walter Benjamin czy Martin Walser”, zalicza je jednak do „pozostałych osiągnięć Habilitanta”. Obydwaj recenzenci zwracają uwagę na liczne „tłumaczenia tekstów do filmów obcojęzycznych” – zarówno filmów pełnometrażowych, seriali jak i ponad 300 filmów krótkometrażowych.

Wszyscy recenzenci wysoko cenią współautorstwo podręcznika do nauki języka niemieckiego *Dein Deutsch* oraz opracowanie zbioru materiałów do dydaktyki fonetyki *Korrektive Phonetik. Praxis*, który to zbiór – jak pisze prof. Zenon Weigt – „służy do dnia dzisiejszego dydaktykom fonetyki w wielu ośrodkach uniwersyteckich oraz pozauniwersyteckich i cieszy się dużym uznaniem”.

Do działalności naukowo-badawczej zalicza się „udział w licznych konferencjach naukowych z interesującymi referatami, w których również uczestniczyłem” – podkreśla prof. Zenon Weigt zauważając jednocześnie, że „[n]iestety nie znajdują się one w spisie dorobku naukowego Habilitanta”. W tym samym tonie dr hab. Artur Tworek pisze, iż „[m]ało precyzyjne są informacje [...] na temat uczestnictwa Habilitanta w konferencjach naukowych” a „[a]naliza listy publikacji wskazuje głównie na udział w konferencjach organizowanych w miejscach, gdzie wydana została znacząca część publikacji Habilitanta”, tj. w Płocku i Koninie.

Recenzenci pozytywnie oceniają cały dorobek Habilitanta zgłoszony do oceny w przewodzie (przy czym dorobek naukowy zdaniem dra hab. Artura Tworka należy uznać za „dość skromny” w odróżnieniu od „imponującego” dorobku „dydaktycznego” i „popularyzatorskiego”), ale najwięcej uwagi poświęcają monografii *Korrektive Phonetik. Ein theoretischer Ansatz* (2013), która zdaniem prof. Zenona Weigta „dojrzewała i krystalizowała się z powyższych zainteresowań teoretycznych oraz bogatej praktyki zawodowej w zakresie fonetyki”, a „Autorowi przyświeca znana od dawna idea opanowania poprawnej wymowy wraz z przyswajaniem języka obcego”. Zalety monografii podkreślają wszyscy recenzenci. Prof. Izabela Prokop zwraca uwagę, że „tematyka fonetyki korekcyjnej potraktowana została całościowo z uwzględnieniem sfery mentalnej ucznia, [a] doskonale jej uzupełnienie stanowią rozważania

o motywacji ucznia oraz granicach jego samodzielności [...] stanowiąc interesujący głos w dyskusji o granicach autonomii w procesie glottodydaktycznym”. Tenże fragment monografii traktujący o motywacji i autonomii wysoko ocenia także prof. Zenon Weigt określając go „[i]interesującym naukowo i poznawczo” i wskazuje na to, iż „Autor prowadzi [...] rozważania wielopłaszczyznowo, uwzględnia także zalety i wady wykorzystania do celów fonetyki najnowocześniejszych urządzeń elektronicznych i syntezatorów mowy jak i zastosowanie wizualizacji w nauczaniu fonetyki”.

Prof. Zenon Weigt jako „interesująco brzmiące” traktuje „konceptje filtrów języka ojczystego [...] utrudniających przyswajanie fonetyki języka obcego”, pozytywnie odnosi się do zaproponowanego przez Habilitanta „testu fonetycznego” oraz „dokumentowania efektów nauczania na różnym etapie wprowadzania materiału fonetycznego w postaci protokołów przydatnych ex post do zastosowania odpowiedniej metody korekty fonetyki testowanego”. Zdaniem Recenzenta „dojrzałość merytoryczna i dydaktyczna zaproponowanego zapisu protokołu podyktowana jest wieloletnią praktyką Autora i ogromnym zaangażowaniem w dydaktykę fonetyki”.

Zdaniem prof. Izabeli Prokop na „uwagę zasługuje też wiele własnych, oryginalnych przemyśleń Autora, np. na temat nikłej przydatności pojęcia ‘interlanguage’ dla obcojęzycznej fonetyki”.

Recenzenci wskazują na podkreślaną przez Habilitanta „przydatność tekstów dla dydaktyki fonetyki korektywnej”, a rozdział pracy „poruszający przydatność tekstów dla dydaktyki fonetyki korektywnej” jako „jeden z najistotniejszych rozdziałów monografii” (prof. Zenon Weigt), dla dra hab. Artur Tworcka „rozważania” na temat „fonetycznej typologii tekstu” „stanowią istotny wkład w rozwój fonodydaktyki”, aczkolwiek prof. Izabela Prokop uważa za „problematiczny zabieg [...] zamieszczenie w końcowej części pracy kilku tekstów – ekscerptów z literatury pięknej”. Problematiczny dlatego, że ćwiczenia zawarł Habilitant już w zbiorze wydanym w roku 2006 – na co wskazują obydwójce recenzenci.

Prof. Zenon Weigt zwraca uwagę na „powściągliwość” Autora w ocenie hipotez „identyfikowania się” oraz „imitacji” wyjaśniających przyswajanie sobie języka obcego. Zdaniem Recenzenta „były one naukowym osiągnięciem tamtego czasu i wносиły wiele do dydaktyki języków obcych. Nie sposób im odmówić innowacyjności i nowego spojrzenia na zagadnienie interferencji językowej, kontrastu językowego itp.” Zdaniem tego samego Recenzenta „zbyt jednostronnie” przedstawione zostały przez Habilitanta argumenty w negatywnej ocenie zasady Pareto jako narzędzia analizy błędów.

Dr hab. Artur Tworek uznaje za „wartościową” w rozprawie habilitacyjnej analizę „kryteriów branych pod uwagę przy hierarchicznym konstruowaniu materiału dydaktycznego”, ale zauważa kilka dyskusyjnych punktów: Po pierwsze używanie przez Autora wyrażenia „obcy akcent”, terminu opisującego potocznie „wszystk[o], co fonetycznie nosi cechy obcojęzycznych brzmień”, a nie jedynie określony fenomen suprasegmentalny. Po drugie: „nie do zaakceptowania” jest – zdaniem Recenzenta – fragment mówiący o spółgłoskach jako jednolitej grupie pod względem zachowania się artykulatorów względem strumienia powietrza (np. różne oddziaływanie bilabialnego zwarcia przy [b] w odróżnieniu od [m]). Po trzecie: Autor wprowadza wg Recenzenta „terminologiczną niekonsekwencję” mówiąc o samogłoskach jako „jedynych możliwych nośnikach akcentu” i jednocześnie o sylabie jako „nośniku akcentu wyrazowego”.

Także w odniesieniu do rozdziału 6, prezentującego tzw. „fonetyczny program minimalny”, które to minimum zostało podkreślone przez prof. Zenona Weigta oraz dra hab. Artura Tworka, ostatni z Recenzentów zauważa nieścisłości. Po pierwsze: brak odwołań do słownika wymowy „Deutsches Aussprachewörterbuch” z roku 2010 w monografii Habilitanta opublikowanej w roku 2013. Po drugie: „Habilitant pisze o apikalnej wymowie /l/”, ale wg Recenzenta jest to próba „przełożenia [na język niemiecki] używanego w polszczyźnie przymiotnika ‘przedniojęzyczne’, którym opisuje się głoskę [l]”. Recenzent uważa, że ta „często w niektórych kręgach powtarzana niedorzeczność nie przystoi zwłaszcza germaniście, który winien być świadom takiego zjawiska w bawarsko-austriackich realizacjach wygłoskowego fonemu /l/ po spółgłoskach postdorsalnych” a polskie [ɫ] „nie jest przedniojęzyczne lub apikalne [...] lecz tylnojęzyczne”. Po trzecie: Autor pisząc o wymowie „wyrazu ‘piętnaście’ z utratą nosowości” podaje przykłady (*pięta, pojętny*), w których zdaniem Habilitanta nie ma utraty nosowości. Recenzent zwraca uwagę, że w wyrazach tych nie jest realizowana nosowa samogłoska [ɛ̃], ale wymawiana jest „spółgłoska nosowa kongruentna względem organu i miejsca artykulacji”. Recenzent przywołuje podawane przez Autora argumenty, tj. „Salonfähigkeit, Eleganz und Vornehmheit” przemawiające za realizacją nosowego [ɛ̃], które dla Recenzenta byłoby „jedynie wyrazem sztuczności lub stylizacji”. I po czwarte: Recenzent zwraca uwagę, iż „[i]gnorowanie i/lub lekceważenie roli transkrypcji w procesach dydaktycznych jest zupełnie niezrozumiałym, poważnym niedociągnięciem metodologicznym”. Powyższe krytyczne uwagi odnośnie do dygresji Autora dr hab. Artur Tworek uzasadnia sformułowanymi przez niego „silnie wartościującymi, mocno krytycznymi ocenami” bez wykazania się przy tym „właściwym oglądem realiów fonetycznych”.

W podsumowaniach omawiania rozprawy habilitacyjnej dra Janusza Sikorskiego prof. Izabela Prokop pisze o „wybitnie wartościow[ej] [...] monografii[i] naukow[ej]”, prof. Zenon Weigt stwierdza, że „sam wybór tematu zasługuje na uznanie w kontekście niewielu prac kwalifikacyjnych z zakresu fonetyki” i „[s]tanowi ona istotny wkład w badania nad fonetyką nauczania języka obcego, a wiele jej wątków może być punktem odniesienia dla przyszłych badaczy, dydaktyków fonetyki, autorów materiałów dydaktycznych”. Dr hab. Artur Tworek podkreśla, że „charakterystyczne dla prowadzonych przez Habilitanta [...] rozważań są celnie stawiane diagnozy dotyczące metodologii fonodydaktyki języka niemieckiego”. Na postawione pytanie, „czy własne, proponowane przez Habilitanta rozwiązania są porządkujące i wnoszą do fonodydaktyki nową – lepszą – jakość?” Recenzent sam odpowiada: „W zdecydowanej mierze tak”, a w ramach „fonodydaktyki języka obcego praca ta musi zostać uznana za wartościową” i jej „wartość poznawcza jest niepodważalna”.

Oprócz samego dorobku w postaci publikacji, z których wyróżnia się monografia habilitacyjna, Recenzenci wymieniają z uznaniem także inne formy i przejawy aktywności Habilitanta, poza wymienioną już w kontekście naukowo-badawczym działalnością translatorską, szczególnie aktywność dydaktyczną, która „zajmowała w życiu zawodowym dr[a] Sikorskiego, poza działalnością naukową, naczelną rolę” (prof. Zenon Weigt). Wszyscy Recenzenci zgodnie podkreślają różnorodność prowadzonych zajęć dydaktycznych – od praktycznej nauki języka, przez fonetykę, zajęcia tłumaczeniowe po lingwistykę tekstu – oraz na łączenie pracy badawczej z dydaktyczną.

Recenzje kończą się wnioskiem o nadanie drowi Januszowi Sikorskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dziedzinie językoznawstwo. W nawiązaniu do kryteriów stanowionych w Rozporządzeniu MNiSzW z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, Prof. Izabela Prokop stwierdza, że „doktor Janusz Sikorski jest dojrzałym, kompetentnym naukowcem, a jego przedstawiony do oceny dorobek spełnia ustawowe wymagania”, prof. Zenon Weigt pisze, że „uwzględniając przedstawiony dorobek naukowy [...] jak i istotny wkład dra Janusza Sikorskiego w rozwój reprezentowanej dyscypliny naukowej oraz jego dokonania w zakresie dydaktycznym, należy uznać, że spełnione zostały warunki stanowiące podstawę dopuszczenia [Habilitanta] do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego”. Profesor Artur Tworek pisze w konkluzji, iż „[g]odnym uznania jest łączenie przez Habilitanta działalności naukowej i dydaktycznej wraz z ponadprzeciętną aktywnością w obszarze przekładów [...], a „[f]ormułowane [...] uwagi krytyczne albo nie

obciążają Habilitanta wprost, albo odnoszą się do spraw pozostających na marginesie prowadzonych przez niego rozważań”, dlatego Recenzent „pozwała sobie rekomendować [...] komisji habilitacyjnej złożenie [...] wniosku o nadanie doktorowi Januszowi Sikorskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego”.

W czasie dyskusji, odwołując się do opinii recenzentów, Komisja uznała, że przedstawione przez dra Janusza Sikorskiego prace oraz jego aktywność naukowa, składające się na osiągnięcia naukowe uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, mają charakter wskazanego w Ustawie znacznego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej (językoznawstwo).

Kolejnym punktem posiedzenia Komisji było głosowanie w trybie jawnym (Habilitant nie zastrzegł sobie trybu tajnego) nad końcowym wnioskiem, by do Rady Wydziału Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu skierować uchwałę w sprawie nadania drowi Januszowi Sikorskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dziedzinie językoznawstwo. Wyniki głosowania: ZA – 7 głosów, PRZECIW – 0 głosów i wstrzymujących się – 0 głosów.

Po podjęciu przez Komisję wyżej wspomnianej uchwały posiedzenie zakończono.

Przewodniczący Komisji: prof. dr hab. Elżbieta Mańczak-Wohlfeld, UJ .....
Sekretarz Komisji: dr hab. Janusz Taborek, prof. nadzw. UAM .....
Recenzent: dr hab. Artur Tworek, UW .....
Recenzent: dr hab. Zenon Weigt, prof. nadzw. UL .....
Recenzent: prof. dr hab. Izabela Prokop, UAM .....
Członek Komisji: dr hab. Zofia Berdychowska, prof. nadzw. UJ .....
Członek Komisji: dr hab. Beata Mikołajczyk, prof. nadzw. UAM .....